

Heldin in eigen land niet geëerd

Column 04, 2009
Tom Eijsbouts

Feb 26 t/m 2009

ten akkoord tussen EU en de VS te blokkeren. De Amerikanen zouden inzage krijgen in alle banktransacties beheerd door Swift, maar de parlementariërs vonden de afspraak eenzijdig en onnodig. Iedereen, tot Hillary Clinton toe, had zich ermeê bemoeid; vergeefs. Hennis-Plasschaert, rapporteur in de kwestie, was er zelfs in geslaagd de dominante Christendemocraten in het Europese Parlement uiteen te spelen.

In Nederlandse kranten waren de berichten bescheidener en zonder de mooie foto van onze stralende landgenote. De reflex is op dit punt kennelijk tegengesteld aan die in sportverslaggeving, waarin de nationale held die in het buitenland triomfen viert kan rekenen op een grote foto, vaak op de voorpagina. Deze krant maakte het vorige week goed door een profielstuk aan Hennis-Plasschaert te wijden en had gisteren nog een hoofdartikel over de zaak.

De miskenning van wat er in

Brussel gebeurt is te begrijpen doordat het Europees Parlement hier nog alleen gezien wordt als tegenpartij voor de Brusselse Commissie en de Raad. Deze instellingen, vroeger leidend in het Brusselse spel, zijn inmiddels wat opzij gedrukt door de Europese Raad en de lidstaten. Het Europees Parlement krijgt dan wel gaandeweg meer greep op de Commissie in zaken van uitvoering en op de Raad in wetgeving. Dat is ook weer gebeurd bij het Verdrag van Lissabon. Maar als die twee oude Brusselse instellingen relatief aan gewicht verliezen, smelt de parlementaire winst even snel.

Een geschiedenis als die rond Swift bewijst dat het Europees

**Europees Parlement
Krijgt op de werkelijke
macht in Europa en
zelfs bij gelegenheid
daarbuiten nu greep**

Parlement zich niet alleen tegenover Commissie en Raad laat gelden, maar ook tegenover de lidstaten, regeringsleiders en zondig zelfs de Amerikanen. Premier Balkenende zelf uitte zijn misnoegen over het besluit. Anders gezegd: het Europees Parlement krijgt greep op de werkelijke macht in Europa en zelfs bij gelegenheid daarbuiten. Dat was de echte boodschap van de foto's in Le Monde en de Herald Tribune.

Deze boodschap is niet eenvoudig voor wie gewend is de Brusselse politiek te lezen als een klassieke (Europese) parlementaire democratie. Hoe kan die volksvertegenwoordiging nu een vuist maken; de echte machthebbers — Europese Raad en de lidstaten — zijn haar toch geen verantwoording verschuldigd? Maar je kunt de echte macht overal

treffen waar deze het moet hebben van bindende besluiten, zoals blijkt. De Europese parlementariërs hebben minder directe politieke controlemiddelen dan die bij ons. Hun macht komt

vooral uit de loop van wetgeving en budget, zoals het nog is in de VS en vroeger ook bij ons.

Dit geeft hun ook belangrijke toegevoegde waarde: er wordt in dit Europees Parlement een wetgevende deskundigheid opgebouwd waar nationale parlementariërs een puntje aan kunnen zuigen. De Europeanen missen bovendien de verleiding om uit te kijken naar hun plaats op het pluche. En dus ook de neiging om op te zien naar hen die al er zitten.

Dinsdag kwam de economische commissie in het Europees Parlement met plannen om de vermaledijde banken onder controle te krijgen. Ze gaan veel verder dan die van de Europese Raad in december. Rapporteur: José Manuel García-Margallo y Marfil.

Tom Eijsbouts is hoogleraar Europees constitutioneel recht en zijn geschiedenis aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam.